

Judith Lennox

De laatste dans

Uit het Engels vertaald door Hilke Makkink

VAN HOLKEMA & WARENDORF

Voor Dominic en Victoria, met veel liefs

NUR 302

ISBN 978 90 00 33455 1

ISBN 978 90 00 33456 8 (e-boek)

Oorspronkelijke titel: *One Last Dance*

Vertaling: Hilke Makkink

Omslagontwerp: Johannes Wiebel | Punch Design, München

Omslagfoto: Augustino | Shutterstock.com

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

© 2014 Judith Lennox

© 2014 Nederlandstalige uitgave: Van Holkema & Warendorf, onderdeel van samenwerkende uitgeverijen Meulenhoff Boekeryj

Oorspronkelijke uitgave: Headline Review, an imprint of Headline Publishing Group

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

ESME

18 September 1974

En in de verte klinkt de zee.

Met gesloten ogen luistert ze naar het heen en weer rollen van de golven. In gedachten ziet ze ze breken op het strand, een laag schuim achterlatend wanneer het smaragdgroene water zich weer terugtrekt, honderden glanzende roze en amberkleurige steentjes met zich meeslepend. Ze ziet de dikke, donkergroene toppen van de pijnbomen op de rotsen en de takken van de brem zachtjes in de wind heen en weer wiegen.

Esme opent haar ogen. Ze ligt op bed in haar slaapkamer in Little Coxwell, tachtig mijl van de kust. Geen wind, geen storm, en toch hoort ze de zee. Wordt ze misschien langzaam gek, dement – of is ze zelfs al stervende, geeft haar arme, vermoeide hart het eindelijk op en is ze op weg naar het paradijs?

Nee, niet vandaag, denkt ze. Er is nog te veel te doen.

Het geluid van de golven sterft weg en dan herinnert ze zich dat ze droomde over de zee. In haar droom rende ze met haar zus, Camilla, over het strand. Nog altijd kan ze het harde, compacte zand onder haar blote voeten voelen, het krassen van de korrels tussen haar tenen en de scherpe schelp onder haar wreef. Ze rent zo snel als ze kan, haar longen doen pijn, terwijl ze Camilla probeert bij te houden die, terwijl haar vlasblonde vlechten als vaandels achter haar aan wapperen, langzaam uit het zicht dreigt te verdwijnen. Tegen de tijd dat Esme aan het eind van het strand aankomt, is haar zus al tegen de puntige rotsen opgeklauterd en staat lachend vanaf de rand op haar neer te kijken, terwijl het witte schuim van de golven haar doordrenkt, lachend om die kleine, domme Esme, met haar hoogtevrees en angst voor de zee.

Allemaal herinnering. Ze denkt terug aan hoe Tom telkens weer de witgekante golven in rende en hoe zij haar emmer omkeerde om een perfecte zandtaart te maken. Hoe het kindermisje de picknick klaarzette op het strand en de chauffeur lag te soezen in de Daimler, die in de schaduw van de bomen geparkeerd stond.

Een jaar of vijf, zes zal ze zijn geweest. Een paar jaar later zouden ze van hun moeder of het kindermisje te horen krijgen dat ze zich niet meer als zulke robbedoezen moesten gedragen. Robbedoes, denkt ze, liggend in haar bed, klaarwakker nu, haar blik op de grauwe lijn licht tussen de gordijnen. Een woord dat ze al in geen jaren meer heeft gehoord. Bestaan er tegenwoordig nog wel robbedoezen? Tijden veranderen, denkt ze. Ze herinnert zich de zomerkleding die zij en Camilla droegen, de vele lagen van onderhemd, onderbroek, petticoat, geplooid, voile jurk en overgooier, destijds de gepaste kledij voor een dagje strand. Ze moet denken aan Corals jeans en mouwloze T-shirt. Ja, tijden veranderen inderdaad, en soms ten goede.

Het geluid van de zee verflauwt en verdwijnt dan helemaal. Ze werpt een blik op de klok en zucht. Twintig over vijf: nog zoveel uur te gaan voordat Zoe arriveert. Ze voelt een mengeling van ongeduld en angst, het hier-moet-ik-even-doorheen-gevoel dat je ook wel eens hebt voordat een vliegtuig gaat opstijgen. Of voor een dans. Als de minder knappe en geliefde dochter was zij meestal het onzekere muurbloempje, altijd bang voor wat mensen van haar zouden denken. Dat is toch wel een van de grote voordelen van ouder worden, bedenkt ze, dat het je allemaal niet meer kan schelen.

Ze beseft maar al te goed dat haar nervositeit, de knoop in haar maag bij de gedachte aan het zomerfeest van die avond, wordt veroorzaakt door de angst dat ze misschien zal falen. Hoewel ze alles tot in de puntjes heeft voorbereid, kan er natuurlijk altijd iets gebeuren waardoor het anders zal lopen. Dat haar voorbereidingen niet voldoende blijken te zijn bijvoorbeeld, of dat haar lastige, uit elkaar gegroeide familie niet wil doen wat zij wil. Of zelfs helemaal niet op komt dagen. Dit kan zomaar eens mijn laatste verjaardag zijn, je weet het maar nooit op mijn leeftijd, denkt ze. Meer dan

eens de afgelopen weken heeft ze gebruikgemaakt van emotionele chantage, het zielige oude vrouwtje gespeeld.

De dag kan zomaar alsnog uit haar vingers glijpen, verdwijnen in de verte, net zoals Camilla's rennende figuurtje. Ze is bang dat ze de moed zal verliezen, dat het haar zal ontbreken aan lef om de confrontatie met het verleden aan te gaan en dat ze uiteindelijk alleen in het zand zal staan terwijl Camilla op haar neerkijkt en haar voor een laatste keer triomfantelijk uitlacht. Ze is bang dat haar hart, door haar jonge en tactloze dokter omschreven als 'broos', het niet aan zal kunnen en dat ze de waarheid nooit te weten zal komen.

De paniek slaat over haar heen als de golven van de zee en ze sluit haar ogen en probeert diep adem te halen. Ze gaat tegenwoordig één keer per week naar yoga in het gemeentesaalje – samen met een stuk of vijf jonge moeders die van hun overtollige zwangerschapskilo's af proberen te komen – en in gedachten herhaalt ze de instructies van de opgewekte, jonge instructrice, om alle spieren een voor een te ontspannen, om te ademen vanuit de buik in plaats van de borst, en om het hoofd leeg te maken.

Haar gedachten dwalen af en ze is weer op Rosindell. Ze wandelt door de tuin, weg van de gasten die zich over de galerij en het terras verspreiden. De muziek, een oud liedje, vervaagt terwijl ze langs het beekje richting de bomen loopt. Een felle, witte maan heeft het gras in metalen scherven veranderd en de paarse toortsen van de rododendron lijken wel lichtgevend. Het licht van het huis vervaagt en nu, zoals dat alleen in dromen kan, loopt ze opeens tussen de steeneiken en strijken de natte varens langs haar enkels. Opnieuw is daar het geluid van de zee, ruikt ze de volle, zilte geur en kijkt ze van bovenaf toe hoe de golven duizelingwekkend ver onder haar tegen de rotsen slaan.

Ze moet weer in slaap gevallen zijn, want ze schrikt wakker van de rinkelende telefoon. Haar hart gaat tekeer – broos, denkt Esme geërgerd –, ze trekt haar kamerjas aan en haast zich naar beneden. Zoe zeurt al tijden aan haar hoofd dat ze eens een tweede telefoon in haar slaapkamer moet laten installeren, maar Esme wil er niets

van weten: alleen de kosten al! Bovendien is zij nog van een generatie die een telefoon met respect en zelfs een beetje angst beschouwt, een apparaat dat slechts sporadisch wordt gebruikt, het liefst alleen in noodgevallen.

Hijgend komt ze beneden aan, haar rechter heup doet pijn. Ze neemt de hoorn van de haak en noemt haar naam.

‘Mam, ik ben het maar, rustig aan.’ Zoe’s stem. ‘Gefeliciteerd met je verjaardag.’

‘Dank je, lieverd.’

‘Sorry dat ik je al zo vroeg bel, maar ik moet nog een hoop doen vandaag. Trouwens, Philippe komt ook.’

‘Philippe?’

‘Corals vader, weet je nog?’ De minzame toon, waarop de jongere het geheugen van de oudere in twijfel trekt. ‘Hij belde gisteravond om te vragen of hij ook naar het feest mocht komen. Het moet wel een verrassing blijven, dus niks tegen Melissa of Coral zeggen.’ Zoe klinkt wat afwezig.

In gedachten ziet Esme haar dochter voor zich, hoe die onder tussen haar blik over een rij cijfers laat glijden, de telefoon tussen haar schouder en kin geklemd.

‘Natuurlijk, lieverd.’ En dan: ‘Fijn, dat je dit doet, Zoe.’

‘Geen probleem. Drie uur dus, mam.’

Esme wil al afscheid nemen als Zoe plotseling zegt: ‘Ik ben trouwens nog steeds verbaasd, echt verbaasd, dat je het op Rosindell wil doen.’

‘Echt waar?’ zegt Esme vaag. ‘Nou ja, doet er ook niet toe. Maar ik moest maar eens wat kleren bij elkaar gaan zoeken.’

‘Heb je dan nog niet gepakt?’

Esme bedenkt dat Zoe haar weekendoutfits waarschijnlijk al dagen van tevoren bij elkaar gezocht heeft, dat ze haar koffer meteen na het werk vrijdag zal pakken, met haar feestjurk tussen lagen tissuepapier, zodat hij niet zal kreuken.

Sussend zegt ze: ‘Dat is zo gebeurd, hoor. Ik beloof je dat ik tipt op tijd klaar zal staan, koffer in de hand.’

Ze beëindigt het gesprek. Inmiddels is het kwart over zeven, de

tuin is op zijn mooist zo vroeg op de dag en dus trekt ze een regenjas aan over haar kamerjas en nachtjapon, steekt haar voeten in een paar rubberlaarzen en loopt naar buiten.

De zon heeft de dauwdruppels op het gras omgetoverd in diamanten. Het is maar een klein lapje gras – ze heeft een hekel aan gazons; al dat gedoe met maaien en bemesten – maar dankzij de sleutelbloemen en kievitsbloemen die ze gezaaid heeft doet het kleine groene vierkantje haar in het voorjaar denken aan de weilanden in Devon uit haar kindertijd, die ook altijd vol bloemen stonden. Esme's huis staat in het midden van een stuk grond van zo'n duizend vierkante meter. De cottage, met zijn kleine raampjes en lage plafonds, is onpraktisch en gedateerd, maar ze heeft hem gekocht vanwege de tuin, die ze ziet als haar privéparadijsje. Door de tuin is ze afgescheiden van de rest van het dorp. Allemaal te danken aan Rosindell natuurlijk, dat ze zo op haar privacy gesteld is.

Smalle grindpaadjes lopen tussen de borders door en bijen zoeken rondom de sedum, die in volle bloei staat. Ze houdt van september, haar geboortemaand, waarin de natuur nog steeds prachtig is, maar waarin het niet meer zo drukkend en droog is als in augustus, wat toch altijd als enigszins onnatuurlijk aanvoelt in een verder koel en regenachtig land.

Esme's kippen, parmantige en mooie Buff Orpingtons, scharrelen tussen het kreupelhout. Een lijster, ergens op een tak in de appelboom, zingt het hoogste lied. Ze weet waarom ze over Camilla droomde, maar de droom heeft ook een gevoel losgemaakt waarvan ze al jaren vergeten was dat het bestond: namelijk de jaloezie die ze als kind naar haar oudere zus toe voelde, in alle verontrustende hevigheid. Vreemd eigenlijk, denkt ze, hoe dergelijke onzekerheden van vroeger toch blijven bestaan, zelfs nog altijd even sterk lijken. De leuke en minder leuke dingen uit je jeugd worden zo makkelijk vergeten, maar de consequenties ervan blijven altijd. Inmiddels weet ze dat er weinig voor nodig is om een favoriet kind te creëren. En nu leeft ze met haar eigen schuldgevoel. Haar hart zal altijd vol zijn van zowel verlies als verlangen. Jaloezie en ver-

langen, denkt ze: dat zijn de emoties die mijn leven vormgegeven hebben.

Ze keert om naar het huis. Boven aangekomen trekt ze een eenvoudige zwarte jurk uit de kast, een paar zwarte schoenen met lage hak en haar parels. Dan pakt ze het kleine stapeltje papier – het bewijs, zoals ze het zelf noemt – van de ladekast en bladert er, zittend op de rand van haar bed, doorheen. De foto's uit *Country Life* en een nog veel oudere foto van het personeel van Rosindell, in een rij voor de voordeur van het huis. Een gestolen illustratie uit een bibliotheekboek, van een strandfeest in Cannes. Waarschijnlijk vonden de mensen op de foto zichzelf toen bijzonder decadent, stijlvol en modern, terwijl hun ouderwetse badpakken er nu belachelijk uitzien en hun kapsels stijf en onflatteus, denkt Esme.

Oude geheimen, ooit zo nauwkeurig uitgedacht en verborgen. Maar ze voelt zich een stuk kalmer nu. Vandaag zal ik achter de waarheid komen, denkt ze. Maar wanneer begon die waarheid? Daarvoor moet ze ver, ver teruggaan in de tijd. Naar de oorlog, de Eerste Wereldoorlog, die zo'n diepe wond in haar generatie sloeg, waardoor die verlamd en bloedend achterbleef. Wie die tijd niet heeft meegemaakt zal nooit kunnen bevatten hoe enorm de invloed van de oorlog was, die alles veranderde. Dat iedereen daarna een duisternis meedroeg in zijn hart. Een duisternis, die zelfs nu nog aan haar lijkt te knagen. Die misschien ook aan Camilla geknaagd had, die tijdens de oorlog als verpleegster werkte. Ze vraagt zich af of dat de reden was dat Camilla kon doen wat ze deed, omdat ze zoveel dood en verraad gezien had, dat het verder allemaal niet meer belangrijk leek voor haar.

Wanneer je achter de waarheid wilt komen, denkt ze, dan zul je terug moeten naar 1917. Naar Londen en naar Devlin Reddaway, op verlof van zijn regiment aan het westelijk front.

Deel 1

Erfenis

1917–1932

1

Londen, januari 1917

Een dienstmeisje ging Devlin Reddaway voor naar de salon van het herenhuis aan Belgrave Square, waar zich al verschillende mensen verzameld hadden. Hij zag Camilla Langdon meteen. Ze droeg een lichtgroene jurk, witte kousen en witte schoenen met lage hak. Haar haar, dat licht, zilverblond van kleur was, droeg ze opgestoken.

Ze stond op, glimlachte en pakte zijn hand. ‘Devlin, wat fijn om je te zien. Hoe gaat het?’

‘Heel goed. En met jou?’

‘In goede gezondheid, dank je wel. Lady Clare, dit is kapitein Reddaway, een vriend van vroeger.’

Lady Clare zat op de bank in het midden van de kamer. Intelligente, grijze ogen namen Devlin in zich op, terwijl ze een begroeting mompelde. Ze kende Rosindell nog van vroeger, mijmerde lady Clare, toen ze nog een meisje was. Was het huis niet ooit beroemd geweest vanwege zijn zomerbal? Zo jammer dat al die oude tradities verdwenen. Maar ja, je moest nu eenmaal meegaan met de tijd.

Vervolgens stelde Camilla Devlin voor aan de vrouw naast lady Clare, een mevrouw Sheridan, een aantrekkelijke vrouw met een rond gezicht, haar gladde wangen de lichtroze kleur van wilde rozen. Het meisje in de blauwe jurk op de bank naast Camilla was Edna Clare, lady Clares dochter. Buiten Devlin zelf waren er nog twee andere legerofficieren aanwezig, de één met zijn arm in een mitella, de ander met krullend haar en sproeten, heel jong nog.

Er werd thee ingeschonken en taart aangeboden. Aanvankelijk was het lady Clare die het gesprek leidde, maar na een poosje ver-

liet zij de kamer en nam mevrouw Sheridan het van haar over. Ze spraken over koetjes en kalfjes, over het koude weer, over de afgelopen kerst en over een film die mevrouw Sheridan gezien had. Devlins ogen werden constant naar Camilla getrokken. Haar blik was uitdagend, haar glimlach zorgeloos. Haar jongensachtige, hartelijke lach verrassend.

Camilla's vragen aan de jonge officier brachten hem aan het blozen en stotteren.

'Ik g-ga morgen weer naar huis, juffrouw Langdon. N-naar mijn ouders in S-Suffolk.'

Camilla wendde zich tot Devlin. 'En ga jij ook nog naar huis, tijdens dit verlof?'

'Ik zal wel moeten. Het is al meer dan een jaar geleden. En als het niet meer dan een paar dagen is, dan lukt het misschien om eens geen ruzie met mijn vader te krijgen.'

Nu nam Edna Clare het woord. Ze had een lage, prettige stem. 'Familiëruzietjes doen er niet toe in tijden als deze, nietwaar?'

Hun laatste ruzie was zo verbitterd geweest, dat Devlin dat betwijfelde, maar toch zei hij: 'Ja, daar hebt u waarschijnlijk gelijk in, juffrouw Clare.'

'O, lieve Edna, jij bent toch wel een stuk vergevingsgezinder dan ik,' zei Camilla glimlachend tegen haar vriendin. 'Voor mij is een ruzie een ruzie, daar verandert tijd, oorlog of wat dan ook niets aan.'

'Dat meen je niet,' zei Edna.

'En of ik dat meen, maar maak je geen zorgen. Met jou zal ik geen ruzie maken.' Ze wendde zich weer tot Devlin. 'Hoe gaat het met je vader?'

Walter Reddaway sukkelde al een aantal jaar met zijn gezondheid. 'Nog hetzelfde, voor zover ik weet,' antwoordde Devlin. 'En met jouw ouders? En met Tom? En...'. Er was nog een zusje: hij moest wel moe zijn, dacht Devlin, terwijl hij zijn geheugen afzocht, want hij kon niet meer op haar naam komen, kon zich eigenlijk niets meer van haar herinneren, behalve een enorme hoeveelheid amberkleurig haar. Een lang, dun meisje, gebukt onder haar vele haar.

‘Met Esme? Wel goed, geloof ik. En Tom is gestationeerd in Portsmouth, hij moet aan land blijven, wat hij vreselijk vindt.’ Camilla fronste naar hem. ‘Ik wist niet eens zeker of je wel zou komen. Ik ben zo’n slechte briefschrijfster. Ik was bang dat je misschien boos op me zou zijn.’

Om vijf uur begon het gezelschap op te breken. Devlin stond op en vroeg aan Camilla: ‘Kan ik je nog een keer zien?’

‘Vanavond heb ik al een afspraak, maar morgen zou kunnen, als je wilt.’

‘Morgen zou ik langsgaan bij een vriend van me in Derbyshire.’

‘Ben je ’s avonds terug?’

Dat verwachtte hij wel. Camilla wendde zich tot mevrouw Sheridan. ‘Kapitein Reddaway mag morgen wel met ons mee, toch, Sally?’

‘Ja hoor, dat is prima.’ Mevrouw Sheridan glimlachte naar hem. ‘Hoe meer, hoe beter.’

Devlin Reddaway was die ochtend in Londen gearriveerd, nadat hij twee dagen eerder het front in Noord-Frankrijk verlaten had. Een langzame, sputterende trein had hem vanaf de gevechtslinies door het grijsbruine landschap naar Le Havre gebracht, van waaruit hij de nachtboot naar Southampton genomen had. Vanaf daar was hij met een tweede trein in slakkentempo door de Engelse velden en bossen naar Londen gereden, waar hij de ondergrondse naar Victoria Station genomen had. Daar was hij, omdat hij behoefte had aan frisse lucht, te voet verder gegaan naar Marble Arch, waar hij de flat van een medeofficier mocht gebruiken. De flat was mannelijk ingericht, met lederen fauteuils en Indische tapijten. De vier onbekende kamers hadden kil en onwelkom geleken, terwijl hij zijn plunjezak uitpakte. Het enige wat hem wat had kunnen opfleuren was de brief die de portier hem in de foyer overhandigd had, de brief van Camilla, waarin ze hem uitnodigde om die middag thee te komen drinken.

Camilla Langdons familie woonde in Dartmouth, in Zuid-Devon. Charles Langdon, Camilla’s vader, was eigenaar van een bootwerf

aan de rivier de Dart. Charles' vrouw, Annette, was blond, dik, knap en sociaal zeer ambitieus. Vanuit Dartmouth voer een veerpont over de monding van de Dart naar het dorpje Kingswear en drie mijl verderop lag Rosindell, Devlins thuis, geïsoleerd op een winderige landtong.

Rosindells geschiedenis ging ver terug. De eerste gebouwen op die locatie waren een hospitium en kapel geweest, gebouwd in de veertiende eeuw. Later was er een grote zaal aan toegevoegd en nog wat boerderijen. Tijdens de Tudortijd was het huis nog verder uitgebreid, maar de familie had vastgehouden aan het oude geloof, had de verkeerde kant gekozen tijdens de burgeroorlog, waarna het landgoed in verval geraakt was. Vee had in de gebouwen geleefd en doornstruiken en klimop hadden de muren bedekt. Rosindell was niet veel meer dan een ruïne geweest toen George Reddaway het huis in de achttiende eeuw gerestaureerd en het meteen twee keer zo groot gemaakt had. Sindsdien hadden Reddaways er gewoond en waren ze er gestorven, in goede en in slechte tijden. Maar inmiddels was Rosindell opnieuw in verval geraakt.

Devlins vader, Walter Reddaway, en Camilla's vader, Charles Langdon, mochten elkaar niet zo. De Langdons hadden een groot, opzichtig nieuw huis in Dartmouth gebouwd; Rosindell stond al eeuwenlang in dezelfde verlaten vallei, te midden van dezelfde vruchtbare landbouwgrond. Maar Devlin had samen met Tom, Camilla's broer, op school gezeten en ze hadden het goed met elkaar kunnen vinden. Tom was lui en innemend, prima gezelschap toen ze jong waren voor een dagje varen of vogelnestjes leeghalen. En ook toen al had de gesloten en humeurige puber Devlin een oogje op de mooie Camilla gehad.

Kort na het uitbreken van de oorlog in 1914 had hij zich aangemeld voor militaire dienst en tijdens de zomer van 1915 was hij naar Frankrijk uitgezonden, waar hij in september, tijdens de slag om Loos, gewond geraakt was. Nadat hij ontslagen was uit het ziekenhuis was hij teruggekeerd naar Rosindell. Daar had hij geruzied met zijn vader en gedaan wat hij kon om het landgoed er bovenop te helpen. Op een middag in Dartmouth was hij Camilla bij de haven